

Preliminärt resultat för arkeologisk förundersökning av fornlämning L:1984:6709 (Nyköpings stadslager), inom fastigheterna Brädgården 3 och del av Öster 1:1, Nyköpings kommun, Södermanlands län.

Projektledare: Jan Kockum, jan@arkeologikonsult.se och 0707527328

Länsstyrelsens diarienummer: 431-7143-2023

Uppdragsnummer Fornreg: 202400426

Utförande Fältarbete: 2024-05-20–2024-05-24

Berörda fornlämningar: L: 1984:6709

Bakgrund

Arkeologikonsult har på uppdrag av Länsstyrelsen i Södermanlands län utfört en arkeologisk förundersökning av delar av fornlämning L: 1984:6709 samt angränsande område i utkanten av Nyköpings historiska stadsområde. Planområdet ligger till en mindre del inom fornlämning L: 1984:6709 och bedöms därutöver beröra fornlämningens lagskyddade fornlämningsområde. Vid tidigare arkeologiska undersökningar i närheten har det påträffats kulturlager av mellan 0,2–0,4 meters tjocklek samt husgrunder m.m. Syftet med aktuell förundersökning har varit att klargöra om okända delar av fornlämningen kommer att beröras vid kommande exploatering.

Genomförande

Undersökningen genomfördes på en parkeringsplats som under förundersökningsperioden skulle ha bibehållen funktion. Parkeringsplatsen stängdes således av och återöppnades efter hand som schakten grävdes och återfylldes. Sammanlagt grävdes och dokumenterades sex sökschakt som i djup varierade mellan 1,2–1,6 m. Ytarea motsvarade 361 m² (8 %), medan bottenarean med släntning med mera stannade vid 202 m² (4,5 %).

Resultat

Schakten var utplacerade för att täcka in undersökningsområde – med hänsyn taget till kända ledningsstråk – samtidigt som de var anpassade efter de olika markanvändningar som visas i kartmaterialet från 1600–1800-talet.

Under 0,4–0,5 m med asfalt och bärlager påträffades med jämn spridning över ytan ett lager med träflis och trärester. Sannolikt härrör detta från tiden då NK:s brädgård fanns inom området. På denna nivå framkom även rivningsmaterial, betongplattor och tegelgolv. Även dessa lämningar kan dateras till 1900-talet och perioden för NK och senare ANA (Aktiebolaget Nyköpings Automobilfabrik).

Ytan har sannolikt schaktats av och avvägs inför omdaning till parkering på 1980-talet. En markbearbetning bör också ha utförts innan NK etablerade sin verksamhet på platsen under 1900-talets första decennium. Under lämningarna från denna tid framkom över nästan hela ytan ett upp till 0,8 m tjockt lager av blålera med inslag av silt och tegelfragment. Till den underliggande naturliga blåleran var gränsen tydlig, men lagerövergången var något infiltrerad. Den kontaminerade leran är antingen bearbetad på plats eller ditlagd. Någon datering kunde inte erhållas genom tegelfragmenten och övrigt fyndmaterial saknades. Enligt SGU:s strandförskjutningsmodell tycks området ha varit fritt från vatten först under 1500–1600-talet och det kan vara rimligt att anta att en markbearbetning, och möjlig nivellerings, av denna storlek har gjorts i samband med anläggandet av slottsträdgården under 1600-talet. Ingen växthorisont eller trädgårdsgångar som kan kopplas till trädgården framkom emellertid. Sannolikt har denna försvunnit i samband med etablering av 1900-talets industrier. I den rena blåleran framkom i den östra delen av undersökningsområdet ett djupt dike och i den västra delen ett stendike som mynnade ut i vad som tolkades vara en dräneringsbrunn.

Fornreg

Inga förändringar i Fornreg förutom grävd yta

